

Dobrochna Ossowska-Salamonowicz
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID: 0000-0002-6617-9096

Rządowy program pomocy – „Dobry start” jako realizacja zadań państwa w zakresie wspierania rodzin z dziećmi

Wstęp

25 września 2015 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło Rezolucję „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” ustanawiający zbiór 17 celów zrównoważonego rozwoju, aby położyć kres ubóstwu, chronić planetę, zapewniać ochronę praw człowieka i zagwarantować dobrobyt wszystkim ludziom. Przyjęcie tego programu stanowi milowy zwrot w stronę nowego kierunku działań, dzięki zajęciu się dysproporcjami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi w powszechny i zintegrowany sposób. Ten proces w pełni odzwierciedla europejskie wartości sprawiedliwości społecznej, demokratycznych rządów i społecznej gospodarki rynkowej oraz ochrony środowiska¹.

W oparciu o postanowienia Agendy została sformułowana nowa wizja naszego państwa. Dnia 16 lutego 2016 r. Rada Ministrów przyjęła Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument przedstawiał wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką, a także zarysowywał przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, koncentrując propozycje działań na pięciu filarach rozwojowych. Plan prezentował nowe podejście do polityki gospodarczej, a także kluczowe inicjatywy dla realizacji założeń przyjętych we wskazanym dokumencie. Na podstawie Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, a także prac prowadzonych przez grupy robocze Ministerstwa Rozwoju, z wykorzystaniem materiałów uzupełniających przygotowanych przez poszczególne ministerstwa oraz pomysłów zgłaszanych przez obywateli i środowiska opiniotwórcze, opracowane zostały Założenia Strate-

---

¹ Szerzej A. Rokicka, W. Woźniak, *W kierunku zrównoważonego rozwoju. Koncepcje, interpretacje, konteksty*, Łódź 2016, s. 6–23.

gii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju². Rozwinięciem więc Planu jest „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. jako jeden z dwóch głównych obszarów koncentracji działań Strategii (obok rozwoju zrównoważonego terytorialnie) w ramach realizacji Celu II: „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”, Obszar: „Spójność społeczna”, a w ramach niego pkt 3 „Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej”.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju jest odpowiedzią na stojące przed Polską wyzwania XXI w. Realizacja założeń Strategii przyczyni się do uzyskania trwałego, społecznie i terytorialnie zrównoważonego rozwoju gospodarczego, który doprowadzi do wzrostu dobrobytu polskich rodzin. Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Oczekiwany efekt realizacji Strategii będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W konsekwencji nastąpi poprawa jakości życia obywateli, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia, podwyższającego kwalifikacje i kompetencje obywateli, wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy, poprawa dostępu do infrastruktury, zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli, satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

Kompetencje Rady Ministrów z zakresu wspierania rodzin

W świetle art. 187a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej³ Rada Ministrów może przyjąć rządowy program wsparcia rodzin z dziećmi. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki realizacji programu, uwzględniając potrzebę zapewnienia jego efektywności.

² Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r., Warszawa 2017. Dostępna wersja PDF. *Strategia_Rozwoju_2020.pdf* (data dostępu: 1.12.2019). Szerzej D. Standerski, *Ocena strategii na rzecz Odpowiedzialnego rozwoju jako nowego modelu rozwoju na tle wcześniejszych strategii gospodarczych*, „Studia z Polityki Publicznej” 2017, nr 4, s. 31–55.

³ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1111. Dalej jako ustawa o wspieraniu rodziny. Przepis ten został dodany z dniem 19 września 2014 r.

Kompetencje Rady Ministrów w sprawach z zakresu wspierania rodzin⁴ nie zostały nigdzie w sposób kompleksowy uregulowane. Stwierdzić więc należy, że organ ten w sposób bezpośredni nie kształtuje sytuacji prawnej adresata działań administracji publicznej, jednakże zajmowana pozycja oraz wydawane przez ten organ rozporządzenia będą oddziaływały na tę sytuację⁵. W zakresie kompetencji prawotwórczych Radzie Ministrów przysługują uprawnienia do wydawania rozporządzeń, czyli przepisów powszechnie obowiązujących. Stosownie do postanowień art. 187a ustawy o wspieraniu rodziny Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady realizacji rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi. Rozporządzenie takie powinno uwzględniać potrzebę zapewnienia efektywności tego programu.

Obok rozporządzeń Rada Ministrów uprawniona jest do wydawania uchwał, czyli aktów prawa wewnętrznego obowiązującego. Artykuł 187a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny nie zawiera wprost upoważnienia dla Rady Ministrów do podejmowania uchwał jako przepisów wewnątrznie obowiązujących. Z treści tego przepisu wynika jedynie, że Rada Ministrów może przyjąć rządowy program wsparcia rodzin z dziećmi, który ma stanowić podstawę do wydania rozporządzenia przez organ. W literaturze akcentuje się fakultatywność przyjęcia takiego programu przez Radę Ministrów, natomiast gdy chodzi o formę przyjętego działania wskazuje się, że powinna to być uchwała, jako najbardziej właściwa forma działania organu kolegialnego, jakim jest Rada Ministrów⁶.

Rada Ministrów przyjmuje rządowy program w celu ochrony poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwoju specjalistycznego wsparcia. Wyznaczony zakres podmiotowy programu rządowego jest szerszy od zakresu podmiotowego uprawnionych do objęcia wsparciem w ramach systemu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej. Wskazana różnica wynika z tego, że programem rządowym mogą być objęte rodziny z dziećmi, które nie muszą być adresatami działań wynikających z postanowień komentowanej ustawy. Ustawodawca posłużył się w komentowanym przepisie pojęciem rodzin z dziećmi, a zatem objął nim wszystkie osoby, które sprawują opiekę nad dziećmi i charakter statusu prawnego sprawowanej opieki z tej perspektywy nie odgrywa istotniejszej roli. Z powyższego wynika, że adresatem programu będą te rodziny z dziećmi, które będą miały trudności w prawidłowym

⁴ Na temat rodziny zobacz m.in.: D. Ossowska-Salamonowicz, M. Giżyńska, *Prawa rodziców w zakresie wychowania moralnego i religijnego dzieci w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 41, s. 227–235 oraz M. Giżyńska, D. Ossowska-Salamonowicz, *Ochrona rodziny w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] D. Jaroszevska-Choraś, A. Kilińska-Pekacz, A. Wedel-Domaradzka (red.), *Rodzina i prawo*, Bydgoszcz 2017, s. 17–25.

⁵ S. Nitecki, A. Wilk, *Komentarz do art. 187a*, [w:] *Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz*, Warszawa 2016.

⁶ *Ibiem*.

wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, jak również te, które na mocy przeprowadzonej analizy będą wymagały dodatkowego wsparcia ze strony władz publicznych i funkcjonujących w ich imieniu organów. Ostatnia uwaga odnosi się do tych rodzin z dziećmi, które z uwagi na zaistnienie określonej sytuacji o charakterze obiektywnym wymagają wsparcia ze strony państwa i jego aparatu, zwłaszcza wówczas, gdy instrumenty o charakterze generalnym nie są wystarczające⁷.

Zagadnieniem, które wymaga uwagi, jest zakres przedmiotowy programu rządowego. Program ten ma na celu wsparcie rodzin z dziećmi. Takie ujęcie nie jest czytelne, ponieważ mocą komentowanej ustawy ustawodawca stara się stworzyć mechanizmy, przy wykorzystaniu których organy administracji publicznej będą wspierały rodziny przeżywające trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W świetle powyższego uznać należy, że unormowania zamieszczone w ustawie mają charakter generalny, natomiast program rządowy powinien regulować sytuacje wykraczające poza ramy działań wynikających z komentowanej ustawy. Z uwagi na tak ogólne ujęcie omawianego zagadnienia, ustawodawca stworzył Radzie Ministrów warunki do swobodnego podejmowania działań w tym zakresie i reagowania na sytuacje, które ujawnią się w danym momencie.

Sposób realizacji Programu „Dobry start”

Na podstawie art. 187a ustawy o wspieraniu rodziny Rada Ministrów wydała 30 maja 2018 r. rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”⁸. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki realizacji rządowego programu „Dobry start” ustanowionego uchwałą Rady Ministrów Nr 80/2018z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”⁹. Program został zmodyfikowany rozporządzeniem¹⁰ Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 r.

Zgodnie z § 2 rozporządzenia, świadczenie „Dobry start” przysługuje zamieszkałym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej: 1. obywatelom polskim; 2. cudzoziemcom: a) obywatelom Unii Europejskiej, Europejskiego Ob-

⁷ S. Nitecki, A. Wilk, op. cit.

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Dz.U. z 2018 r., poz. 1061, z późn. zm. Dalej jako Program, Program „Dobry start”, rozporządzenie. Szerzej P. Mrozek, E. Pawka-Nowak, M. Rączka, *Program „Dobry start”: procedury, przykłady, wzory*, Warszawa 2018.

⁹ Uchwała Rady Ministrów Nr 80/2018 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start” M.P., poz. 514.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Dz.U. z 2019 r., poz. 1343.

szaru Gospodarczego albo Szwajcarii, b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym, c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach¹¹, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy, e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie: – zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub – dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich¹² z adnotacją „ICT”, wydanego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, i gdy celem ich pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy w charakterze pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 3 pkt 13b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach przez okres nieprzekraczający 90 dni w okresie 180 dni – jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią.

Świadczenie „Dobry start” przysługuje: 1) rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko; 2) osobom uczącym się – raz w roku. Świadczenie „Dobry start” przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia: 1) przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia; 2) przez dziecko lub osobę uczącą się 24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legi-

¹¹ Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, t.j. Dz.U. z 2018 r, poz. 2094.

¹² Rozporządzenie Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiające jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich, Dz.Urz. UE L 157 z 15.06.2002 z późn. zm. – Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 3, z późn. zm.

tymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Świadczenie „Dobry start” przysługuje także w przypadku: 1) ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia; 2) ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W przypadku dziecka biorącego udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, omawiane świadczenie przysługuje nie wcześniej niż od roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7. rok życia.

Świadczenie „Dobry start” przysługuje w wysokości 300 zł. W przypadku, gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia „ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia.

Wskazane świadczenie nie przysługuje: jeżeli dziecko lub osoba ucząca się zostały umieszczone w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie; na dziecko z tytułu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego. Na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej świadczenie „Dobry start” przysługuje wyłącznie odpowiednio rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych albo regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

Postępowanie w sprawie świadczenia „Dobry start”

Postępowania w sprawie świadczenia „Dobry start” prowadzone są w:

1) jednostce organizacyjnej gminy, w której prowadzone są postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego. Do prowadzenia postępowań a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, kierownika lub inną osobę z jednostki organizacyjnej gminy;

2) jednostce organizacyjnej powiatu, w której prowadzone są postępowania w sprawie dodatku wychowawczego lub dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy – w przypadku świadczenia „Dobry start” na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej lub osobę uczącą się, będącą osobą usamodzielnianą, starosta może, w formie pisemnej, upoważnić kierownika lub inną osobę z jednostki organizacyjnej powiatu.

Minister właściwy do spraw rodziny oraz wojewoda monitorują realizację świadczenia „Dobry start” przez właściwe organy. Ponadto, minister właściwy do spraw rodziny monitoruje realizację wskazanego świadczenia przez pozyskiwanie informacji niezbędnych do ustalenia prawa do uzyskania świadczenia oraz przekazywanie tych informacji właściwym organom¹³.

Ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start” oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego, rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo osoby uczącej się. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie, a w przypadku ubiegania się o świadczenie „Dobry start” na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej albo ubiegania się o nie przez osobę uczącą się będącą osobą usamodzielnianą w rozumieniu ustawy – w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania, odpowiednio: osoby ubiegającej się albo siedziby placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej. Postępowanie w sprawie o świadczenie „Dobry start” na wniosek osoby, która nie ma miejsca zamieszkania, prowadzi organ gminy lub miasta właściwy ze względu na miejsce jej czasowego pobytu. Przyznanie tego świadczenia nie wymaga wydania decyzji. Odmowa jego przyznania oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wymagają wydania decyzji. Organ właściwy przesyła wnioskodawcy informację o przyznaniu świadczenia na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej – o ile wnioskodawca wskazał adres poczty elektronicznej we wniosku. W przypadku, gdy wnioskodawca nie wskazał adresu poczty elektronicznej, organ właściwy, odbierając wniosek od wnioskodawcy, informuje go o możliwości odebrania informacji o przyznaniu świadczenia „Dobry start”, natomiast nieodebranie informacji o przyznaniu świadczenia nie wstrzymuje jego wypłaty¹⁴.

Wniosek i załączniki do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia mogą być składane drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego: 1) utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny; 2) banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi składania drogą elektroniczną wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego¹⁵.

Minister właściwy do spraw rodziny może określić oraz udostępnić na swojej stronie Biuletynu Informacji Publicznej wzór wniosku o ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start”. Formularz wzoru wniosku o ustalenie pra-

¹³ § 9 rozporządzenia.

¹⁴ § 10 rozporządzenia.

¹⁵ § 13 rozporządzenia.

wa do świadczenia, składanego w postaci papierowej, udostępnia organ właściwy prowadzący postępowanie w sprawie. Wójt, burmistrz, prezydent miasta oraz wojewoda realizują niniejsze rozporządzenie przy pomocy systemów teleinformatycznych stanowiących integralne części systemów teleinformatycznych, stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2220).

W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie „Dobry start” wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku, gdy wnioskodawca złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, w tym oświadczeń, podmiot realizujący świadczenie przyjmuje wniosek i wyznacza termin na uzupełnienie brakujących dokumentów, nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia¹⁶.

W przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia „Dobry start” osoba ubiegająca się o jego przyznanie jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego, wypłacającego to świadczenie. Osoby otrzymujące świadczenie „Dobry start”, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie organu właściwego, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do przyznania świadczenia¹⁷.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia „Dobry start” są przyjmowane od 1 sierpnia do 30 listopada danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od 1 lipca do 30 listopada danego roku. Wnioski złożone po upływie terminu pozostawia się bez rozpatrzenia. Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start”, przysługuje ono, jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1, toczyło się postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności¹⁸.

Ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start” oraz jego wypłata następują w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku wraz z dokumentami, przy czym w przypadku wniosków o ustalenie prawa do świadczenia, złożonych wraz z dokumentami w lipcu lub sierpniu ustalenie prawa do świadczenia oraz jego wypłata następują nie później niż do dnia 30 września¹⁹.

W przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka do świadczenia „Dobry start”, wypłaca się je

¹⁶ § 26 rozporządzenia.

¹⁷ § 27 rozporządzenia.

¹⁸ § 28 rozporządzenia.

¹⁹ § 29 rozporządzenia.

temu z rodziców, opiekunów prawnych lub opiekunów faktycznych, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców, opiekunów prawnych lub opiekunów faktycznych dziecka, świadczenie „Dobry start” wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek. W przypadku, gdy po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka lub opiekuna faktycznego dziecka drugi rodzic, opiekun prawny lub opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, organ właściwy, o którym mowa w § 3 pkt 4 lit. a, ustala, kto sprawuje opiekę, i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507), w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem²⁰.

Osoba, która pobrała analizowane świadczenie nienależnie, jest obowiązana do jego zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenie uważa się takie, które: 1) zostało wypłacone na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie; 2) wypłacono mimo braku prawa do tego świadczenia; 3) zostało wypłacone osobie innej niż uprawniona do tego świadczenia, z przyczyn niezależnych od organu, który je przyznał. Od kwot nienależnie pobranego świadczenia naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie, a należności z tego tytułu ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia stała się ostateczna. Nienależnie pobrane świadczenie „Dobry start” podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na rachunek bankowy wskazany przez organ właściwy. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu jego wypłaty do dnia spłaty. Organ właściwy, który wydał decyzję w sprawie nienależnie pobranego świadczenia „Dobry start”, może umorzyć kwoty nienależnie pobranego świadczenia łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny. W przypadku śmierci osoby, która pobrała nienależnie świadczenie, należności wygasają²¹.

²⁰ § 30 rozporządzenia.

²¹ § 31 rozporządzenia.

Podsumowanie

Niewątpliwie „Program Dobry start” stanowi realne wsparcie finansowe rodzin z dziećmi przed początkiem roku szkolnego. Świadczenie „Dobry start” przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Program nie obejmuje dzieci realizujących przygotowanie przedszkolne: ani w przedszkolu, ani w tzw. „zerówce” prowadzonej w szkole. Nie obejmuje także studentów, uczniów szkół policealnych i uczniów szkół dla dorosłych. Przyznanie świadczenia, na podstawie złożonego wniosku, nie wymaga decyzji administracyjnej organu prowadzącego w gminie. Jedynie odmowa przyznania świadczenia lub ewentualne ustalenie świadczeń nienależnie pobranych, dokonywana jest w formie decyzji administracyjnej wydawanej przez organ prowadzący w gminie. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podaje, że wsparcie trafi do 4,6 miliona uczniów²². Program obejmuje dzieci wychowujące się zarówno w rodzinach, jak i te przebywające w pieczy zastępczej.

Wykaz literatury

- Giżyńska M., Ossowska-Salamonowicz D., *Ochrona rodziny w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] D. Jaroszevska-Choraś, A. Kilińska-Pękacz, A. Wedeł-Domardzka (red.), *Rodzina i prawo*, Bydgoszcz 2017.
- Mrozek P., Pawka-Nowak E., Rączka M., *Program „Dobry start”: procedury, przykłady, wzory*, Warszawa 2018.
- Nitecki S., Wilk A., *Komentarz do art. 187a*, [w:] *Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Ossowska-Salamonowicz D., Giżyńska M., *Prawa rodziców w zakresie wychowania moralnego i religijnego dzieci w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 41.
- Rokicka A., Woźniak W., *W kierunku zrównoważonego rozwoju. Koncepcje, interpretacje, konteksty*, Łódź 2016.
- Standerski D., *Ocena strategii na rzecz Odpowiedzialnego rozwoju jako nowego modelu rozwoju na tle wcześniejszych strategii gospodarczych*, „Studia z Polityki Publicznej” 2017, nr 4.

---

²² Informacje dostępne na stronie internetowej pod adresem <https://www.gov.pl/web/rodzina/dobry-start> (data dostępu: 1.12.2019).

Summary

Governmental aid program – “Good start” as the implementation of the state’s task in supporting families with children

Key words: benefit in cash, Program “Good start”, government, feeding.

The aim of the article is to analyze the regulations regarding the “Good start” program, which provides real financial support for families with children before the beginning of the school year. A good start is payable once a year for a child studying at school until they reach the age of 20. Disabled children learning at school receive a benefit until they reach the age of 24. The program does not include children who perform pre-school preparation: neither in kindergarten nor in the so-called “Zera” run at school. It also does not include students, post-secondary school students and adult school students. The award of a benefit, based on the application, does not require an administrative decision of the governing body in the commune. Only refusal to grant benefits or possible determination of benefits unduly collected is made in the form of an administrative decision issued by the governing body in the commune.